

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 848

van **JAN LAEREMANS**

datum: 24 augustus 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vraaggestuurde werking centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) - Domein preventieve gezondheidszorg

Jaarlijks publiceren de vrije CLB's, de CLB's van het GO!, de CLB's van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) en de CLB's van het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) hun gemeenschappelijk jaarverslag. Een belangrijk element daarin zijn de statistieken over de vraaggestuurde werking van de CLB's. De verslagen tonen hoeveel leerlingen de CLB's zien en waarmee leerlingen, ouders en scholen aankloppen bij de CLB's. De vraaggestuurde werking van de CLB's gebeurt dus op vraag van de leerling, ouder(s) of school. Die bestaat uit de kernactiviteiten onthaal en vraagverheldering, handelingsgerichte diagnostiek, handelingsgericht advies, begeleiding en draaischijffunctie (samen het handelingsgericht traject). Dat staat in tegenstelling tot de aanbodgestuurde werking die de door de overheid bepaalde CLB-opdrachten betreft waarbij medewerking door de leerling, ouder(s) en school verplicht is (waarvan het gekendste voorbeeld de periodieke algemene medische consulten zijn).

In globo zijn deze cijfers voor de vijf recentst gepubliceerde schooljaren als volgt:

- Tijdens het schooljaar 2017-2018 werd voor 284.267 unieke leerlingen of 23,83% van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Per leerling waren er gemiddeld 4 interventies.
- Tijdens het schooljaar 2018-2019 werd voor 265.000 unieke leerlingen of 22,17% van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Per leerling waren er gemiddeld 4,13 interventies.
- Tijdens het schooljaar 2019-2020 werd voor 247.599 unieke leerlingen of 20,49% van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Per leerling waren er gemiddeld 4,51 interventies.
- Tijdens het schooljaar 2020-2021 werd voor 226.449 unieke leerlingen of 21,55% van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Per leerling waren er gemiddeld 4,91 interventies.
- Tijdens het schooljaar 2021-2022 werd voor 261.253 unieke leerlingen of 21,40% van de totale leerlingenpopulatie een vraag aan het CLB gesteld. Per leerling waren er gemiddeld 4,73 interventies.

Het vraaggestuurde aanbod van het CLB wordt ingedeeld in vier begeleidingsdomeinen:

- het domein leren en studeren;
- het domein onderwijsloopbaan;
- het domein preventieve gezondheidszorg;

- het domein psychosociaal functioneren.

Tot en met het jaarverslag voor het rapportageschooljaar 2017-2018 waren dat telkens heel uitgebreide cijferrapporten. Sinds het verslag van het schooljaar 2018-2019 is dat eerder een samenvatting met de primaire gegevens ter zake en afhankelijk van de opmerkelijkste tendensen dat jaar, een of meerdere thema's in focus. Dat betekent dat sindsdien heel wat statistisch materiaal over de behandelde dossiers en dus ook de werklast bij de CLB's inzake hun vraaggestuurde werking niet meer systematisch ontsloten wordt, aangezien heel wat van die gegevens ook niet beschikbaar zijn via de Dataloep-toepassing.

Voldoende en degelijke statistische rapportering is in dezen ook opportuun om in het onderwijsveld en in de bredere samenleving aanwezige percepties over het welzijn en de problematieken van leerlingen (bijvoorbeeld steeds meer leerlingen met leerstoornissen, meer gedragsproblemen, meer emotionele problemen, minder motivatie,...) te verifiëren. Vaak baseert men zich voor zulke uitspraken immers op het buikgevoel of op anekdotische voorbeelden. Om dus meer onderbouwde uitspraken te kunnen doen over de tendensen ter zake gedurende de recentste vijf schooljaren, wil ik via deze schriftelijke vraag graag meer informatie bekomen over gegevens die momenteel ontbreken in de genoemde verslagen.

Graag had ik dus antwoord op de volgende vragen binnen het domein preventieve gezondheidszorg.

1. Binnen het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg werden in het schooljaar 2017-2018 56.205 unieke leerlingen met een zorgvraag binnen dit domein opgetekend, wat neerkwam op een aandeel van 4,71% ten opzichte van de toenmalige volledige schoolpopulatie.

Wat zijn ter zake de absolute en relatieve aantallen voor de daaropvolgende schooljaren? Graag de gegevens per schooljaar tot en met het recentste waarvoor er cijfers beschikbaar zijn.

2. In het schooljaar 2017-2018 waren er in dit domein gemiddeld 1,68 interventies per leerling.

Wat zijn ter zake de gemiddeldes voor de daaropvolgende schooljaren? Graag de gegevens per schooljaar tot en met het recentste waarvoor er cijfers beschikbaar zijn.

3. Het domein preventieve gezondheidszorg kent de volgende categorieën:

- lichamelijke ontwikkeling;
- somatische problemen en afwijkingen;
- preventie besmettelijke ziekten;
- leefgewoonten;
- relaties en seksualiteit;
- lichamelijke geschiktheid;
- niet nader gespecificeerd.

Graag had ik voor elk van die categorieën de evolutie van de leerlingenaantallen en de interventies per schooljaar vanaf het schooljaar 2017-2018 tot en met het recentste waarvoor er cijfers beschikbaar zijn.

4. Hoe evalueert de minister de hieruit blijkende trends met betrekking tot de vraag over leerlingenbegeleiding in het domein leren en studeren? Hoe evalueert de minister de evolutie van de taaklast van de CLB's binnen dit domein? Vanzelfsprekend zal daarbij de deelcategorie preventie van besmettelijke ziekten/profylactische maatregelen erg geïmpacted zijn door de coronapandemie en de contacttracing.

Los van het pure profylactische, zien we hier ook duidelijke trends in de andere deelcategorieën die duidelijk te wijten zijn aan corona?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 848 van 24 augustus 2023
van **JAN LAEREMANS**

1-3. De gegevens waarnaar verwezen wordt, zijn privacygevoelige gegevens. Mijn administratie beschikt niet over het gevraagde cijfermateriaal. De CLB-sector kiest autonoom waarop de focus in elk jaarrapport ligt. Dat impliceert inderdaad dat niet elk jaarrapport een brede analyse van elk begeleidingsdomein bevat en dat het Departement Onderwijs en Vorming dus ook geen zicht heeft op of zeggenschap over de toekomstige inhoud van de jaarrapporten.

Met betrekking tot het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg worden de cijfers rechtstreeks door de CLB-sector aangeleverd aan het Departement Zorg.

4. De taken van de CLB-sector binnen het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg zijn met ingang van het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding, dat in werking trad op 1 september 2018, enigszins hervormd. Zo zijn de systematische contactmomenten gereduceerd van 7 naar 5 en is de inhoud van deze contactmomenten opengetrokken zodat er niet alleen aandacht is voor het wegen en meten, onderzoek van het gehoor en zicht, ... maar ook voor de gezinssituatie, leefgewoonten en welbevinden van de leerling.

Het is geen verrassing dat de werkdruk binnen dit begeleidingsdomein tijdens de coronacrisis voor de CLB's aanzienlijk was en een impact had op hun reguliere werking. De CLB's waren immers belast met het uitvoeren van het contactonderzoek, dit kadert binnen de profylactische maatregelen die CLB's kunnen nemen om de verspreiding van besmettelijke ziekten tegen te gaan.

Ten gevolge van die werkdruk op de CLB's zijn een aantal systematische contactmomenten niet (tijdig) kunnen doorgaan.

Na een onderzoek van de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg werd in samenspraak met het Departement Zorg en mijn administratie een herstelplan opgesteld, waarbij de ouders van de leerlingen op de hoogte gebracht werden over een gemist contact en er dan wel een inhaalconsult georganiseerd werd door het CLB of er doorverwezen werd naar de curatieve sector.

Leerlingenbegeleiding vertrekt steeds vanuit een geïntegreerde en holistische benadering van de leerling. De CLB's hebben relancemiddelen gekregen om in de nasleep van de coronacrisis o.a. te kunnen inzetten op niet gedetecteerde noden bij de leerlingen en contactonderzoek. Uit de monitoring van de inzet van deze middelen blijkt o.a. dat de aanwezigheid van het CLB in de school werkt om het CLB, het aanbod en de werking bekend te maken. Dit heeft een drempelverlagend effect voor leerlingen om een hulpvraag te stellen en sneller zorgnoden te detecteren. Het aantal zorgnoden bij de leerlingen blijkt nog steeds erg hoog te zijn. Als antwoord op deze noden worden de centra vanaf 1 september 2023 versterkt met een structureel extra werkingsbudget van 7.562.000 euro om o.a. nog meer aanwezig te zijn in de scholen en hierbij extra in te zetten op het psychosociaal functioneren van leerlingen, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten en ongekwalificeerde uitstroom. Een aantal verplichte overlegmomenten en adviezen die het CLB moet geven tijdens de schoolloopbaan van leerlingen zijn daarnaast geschrapt. Deze opdrachten passen immers niet meer binnen de logica van het decreet leerlingenbegeleiding waarbij de school de eerste verantwoordelijke is voor de leerlingenbegeleiding.